

~~B. 352. 1/8.~~

A.
2314.

Ilus

W B D = eht **Rabitisa raamat.**

Tartus, 1892.

Trükitud raamatukaupleja H. Sultsi'i kütuga.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

34632

Kuff, sa kuldne kinnuke,
Arata sa üles mind.

A b d e g h i j k l m n
o p r s t u w ä ö ü

A	B	D	E	G	H
I	K	L	M	N	O
P	R	S	T	U	W
Ä	Ö	Ü			

1.

a e i o u

a e i o u

o a u e i j o

u o u ai n

oi o en on an

ni na am um.

2.

i m n l

j m n l

ma me la le

iu nui ja no

lai na mu nu

nael aim!

3.

r w s f

r w s f

r a w s l m
 s i n o e naer
 wai sal u woi an
 sein lai on loss.

4.

t d b p

t d b p

f m r t n st t s d

ni na saks see ta rat
 lai saun sul rul muld
 arm lust.

5.

h g i k

h g i k

g l f b h m n i t p arm
 lund saun ja hang luts
 õun sai saks paks wai,
 aun leib!

6.

ä ö ö ü

ä ö ö ü

a l õ u ü ö s e g l m n r
 piits loi hull kurb o õhk
 nool hand mees l m n o

hang haaw hunt kits
mets loof parm.

7.

au eu iu ii en

au eu iu ii en

hunt, hull, mulk, hilp, halp, halw, salg,
mäng, säng, märg, juht, jaht, jooft, joot,
nool, muht, hull koer on ju furnud.

8.

fa föö hein pea

fa föö hein pea

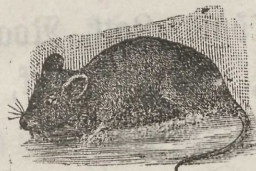
mauf, furb, koer, laud, karw, körw,
jälf, jalg, king, kinf, kang, kael, kits,
kiin, lind, laul, leib, faun, fuitw, loof,
mets, mees, parm, põrm, kask, fant.

9.

a l k t m n o p r s f
t u w

alt, wald, fang, tang, liü, pill, koll, toll,
eit, uss, kass, pois, tuhft, tolm, üfs,
kaks, kott, lött, põll, põld, õnn, on, uus,
kuub, laps, lops, hiir, piir, tamm, samm,
kott, konn.

10.

ae au en ou un

aed, aeg, auu, haud, enno, enne, on,
õun, hea, pea, tea, no, nu, nä, nü,
aas, aak, ais, arm, ees, head, pead,
lai, löi, toi, nui, foi, sai, käi, latt, tall,
pall, pott, kof, sof, sup, wof, piif.

11.

Lill, leib, leib, kääib, mõib, söi, kuff,
täck, luf, lak, tüf, taf, tek, kupp, nupp,
kaus, waag, waak, saag, saak, peaks,
seaks, puss, jut, junt, sank, kes, kus, sui,
kui, nui, küll.

12.

A B N

Kit, org, Jaan, Jaak, Kai, Mats, Set, Hans,
Paul, Ann, Mai, Siim, Saam, Kain, Laus,
Pärt, Rut, Tõnts, Lott, Noa, kaar, saar,
piis, süst, uus, uur, fork, uks, rop.

13.

P M R

Peeter on laisk pois. K-ned ja ka-nad.
Mih-kel, Rein ja Paul lä-he-wad koo-li.
Ber-ta lä-heb met-sa mar-ju-le. Ka-dam ja
Ge-wa o-li-wad e-si-me-sed i-ni-me-sed. Mai-ni
lin-na noor-meess. Tu-mal teab kõik as-jad
ju-ba et-te ä-ra. Mutt tus-tib mul-da ü-les.
Tõ-gi on sü-gaw.

14.

L O W I

Lee-na män-gib ti-te-ga. D-ja we-si on ma-
dal. Saar on me-res ja saa-re puu on kõ-wa.
Uur tik-sub tas-kus. Laeto on me-re peal.
Wil-lem on laisk ja hoo-le-tu. Ri-a linn
sei-sab Düüna jõe ää-res. Kain löi o-ma
wen-na Ka-be-li ma-ha.

Armasta oma ligemist, kui iseennast.

15.

U H I K

U-du waub ma-ha. Tü-ri pe-seb saa-ni. Kaa-
rel o-jub wä-ga heas-te, a-ga Hans ei os-ka
su-gu-gi o-ju-da. Hind-ref män-gib pal-li-ga,
a-ga Tu-han puust ho-bu-se-ga. E-ma arm
ja i-sa hool. Tu-ba nägin uut kuu-be. D-ras
kas-wab hal-jen-da-des. Mi-nu o-nu on wä-ga
ri-kas mees. Te-sus on Tu-ma-la poeg. Kes
te-gi, i-se tegi.

Linnud lendawad kõrges taewa all.

16.

D E G J

Dres-den on Sak-si ku-ning-rii-gi pea-linn. Ge-de-ni aed o-li Na-da-ma ja Ge-wa e-si-me-ne e-lu a-se.

Tu-li põ-leb ah-jus.

Lind laulab tepikus ja koer haukub

ües.

17.

A O Ö U

Mis Hans-su-ke ei o-le õp-pi-nud, seda Hans e-nam wa-na-du-ses il-mas-ki ei õpi. Nälg on wä-ga ki-be kan-na-la-da. Ka-sed kas-wa-wad met-sas, a-ga mar-jad met-sa all. Kes te-gi i-se te-gi. Õpi laps wir-gas-te lu-ge-ma ja kir-ju-ta-ma. Tal-lin-na ü-le-mis-te järw on wä-ga sü-gaw. Sõis on ke-na. Ä-ra nae-ra wa-na pead. Dõ-pik lau-lab kaa-si-kus. Ämb-lit on tark loom.

Jumala kartus on tarkuse hakatus.

18.

Dõ on möö-da läi-nud, a-ga päew on li-gi tul-nud. E-la-gem auu-sas-te kui päe-wa a-jal. Se-ho-wa on

kõi-ge ü-lem Su-ma-la ni-mi. Kiit-ke Is-san-dat, kõi pa-ga-nad, ja kiit-ke te-da kõi rah-was! — Tae-was ja maa lä-he-wad hukka, a-ga mi-nu sõ-na ei lä-he mit-te huk-ka. Wal-wa-ge ja pa-lu-ge i-gal a-jal.

Hal-le-lu-ja!

19.

Wol-ga on kõi-ge suu-rem We-ne-maa jõgi. An-na on naes-te-rah-wa-nimi. La-bo-ri mäe peal sai Se-sus muu-de-tud. Si-nai mäe peal sai-wad kä-sud an-tud. Ne-bo mäe peal su-ri Moo-ses, ja Su-mal mat-tis teda i-se ma-ha. Kull lau-lab ma-ga-ma min-nes ja ka õõ-se. Kanad kaa-ge-ta-wad. Lür-gi maal kas-wab pal-ju tu-ba-kast. We-ne-rii-gi pea-lin-na ni-mi on Pe-ter-burg, kroo-ni-mi-se ja en-di-se pea-lin-na ni-mi on Mos-ku.

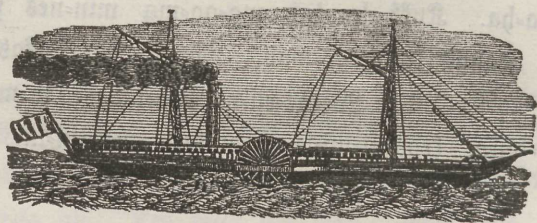
20.

D-raw on üks ke-na loom. Nool len-dab. Ho-bu-ne on kõi-ge i-lu-sam ma- ja e-la-jas. Hürg kün-nab põl-du. Ma-ga lap-su-ke, kui tae-wa tal-le-ke. Gloom bus on maa ku-ju. Donau jõ-gi on suur ja lai. Et-la nu-tab kan-ges-te. Sü-ri lueb lau-lu raa-ma-tut, a-ga Ma-ri män-gib weik-se kas-si po-ja-ga.

Tiin tafane ja helde.

21.

Aa Bb Dd Ee Gg Hh Ii Jj
Na Bb Dd Ee Gg Hh Ii Jj
Kk Ll Mm Nn Oo Pp Rr Ss
Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz
Ää Öö Üü
Ää Öö Üü

Aadam ja Eeva oliwad e-si-mi-fed
i-ni-me-fed. Jaan, Kai, Liina, Leena,
Rein, Robert, Saul, Tarvet, Triinu
ja Tiiti on i-ni-mes-te ni-med.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.

22.

Saul karjatsest.

Ma olen weike karjane,
 Mul loodud laulja keel,
 Sest laulan kui üks lõoke
 Ja rõõmus minu meel.

Ma waatan taewa ülesse,
 Siis tuleb meelde see,
 Et seal üks hea karjane,
 Ma tema talleke.

Sind kallis taewa karjane,
 Ma tänan südamest
 Et hoiad, kaitseid heldeste
 Mind oma tallekest.

23.

Lapse homiku palwe.

Sinu nimel, oh Issand Jeesus, tõusin ma sel
 päewal üles. Oh hoia ja kaitse mind ka sel tänasel
 päewal. Sa oled mind ärälunastanud; hoia ja kaitse
 minu hinge kõige kurja eest, et ma võiksin Sinu sõna-
 kuulelik laps olla ja Jumala kartuses suuremaks kas-
 wada, nii et ma Sinu ja kõige inimeste ees armas
 oleksin. Amen.

Wiisil: Sumal maa ja taewa Eooja.

Sinu nimel ärkan üles,
Sulle laulan kiitust ka.
Kanna oma armu süles
Issand, mind sel päewal Sa,
Sina minu Jesuke,
Mina Sinu lapsuke.

Sööma ajal.

Eene sööma.

Kõikide filmad lootwad Issand Sinu peale ja Sina annad neile nende rooga omal ajal. Sina teed lahti omad helded ja rohked käed ja täidad kõik, mis elab, hea meelega.

Issand Sumal ja taewane Isa! õnnista neid sinatseid oma andeid, mis meie Sinu rohkest armust vastu wõtame ja wii meid wiimaks oma taewa lauale, mis Sa meile oled tõutanud, Jesuse Kristuse meie Issanda läbi. Amen.

Wiisil: Hoia meid ja õnnista.

Sinu poole tõstame
Silmad, helde Jesuke:
Õnnista, mis annud Sa,
Meile oma armuga.

Pärast sööma.

Tänage Issandat, sest Tema on hea ja Tema heldus kestab igawest. Meie täname Sind, oh Issand Jesus, selle söögi ja joogi eest, mis Sa meile armust jagad. Oh sööda siis ka meie hinge oma taewa mannaga. Amen.

Wiisil: Mu süda ärka üles.

Auu andkem Sumalale,
Weel laulgem kiites Dale,
Kes jälle heldust näitnud,
Ja meie kõhud täitnud.

Oh Sumal Sinu sõna,
See magus hinge manna,
Ka meie hinged toitku,
Meid õige tee peal hoidku.

Õhtu palwe.

Kes Jesuga läab magama.
See tõuseb üles rõõmuga.

Mina tänan Sind, armas taewane Isa, et Sa mind sel päewal armulikult oled hoidnud ja kaitsnud. Anna mulle kõik mu patud andeks, mis ma täna olen teinud ja Sind seega kurwastanud ning ära waata mitte nende peale. Oh Jesus! Sinu hoolets annan ma ennast ka sessel tulewajel ööl. Hoia ja kaitse mind, et ma rahuliste wõin magada ja Sind kiites ja tänades homme jälle ülesse tõusta. Sinu hoole alla annan ma oma ihu ja hinge, oma wanemaid ja omaksid, ning kõiki ristirahwast. Amen.

Wiisil: Jesus tule minule.

Pane mind nüüd warjule
Oma tiiva alla Sa,
Siis wõin ilma mureta
Une woodis puhata.

Sinu kaendlas hingada
 On küll õnnis asi see,
 Sest et Sa siin omaksid,
 Kaitsedes ei wäsi.

Jää siis süda rahule,
 Jeesus wõtab kaitseda.
 Tema armu tiiva all
 Wõid sa rahu maitseada.

Meie ristiusu õpetuse wiis peatükki.

Esimine peatük.

Jumala kümnest käsust.

Esimine käsk.

Minu olen Jeesand sinu Jumal, sull ei pea mitte teisi jumalaid olema minu kõrwas.

Mis see on ?

Meie peame Jumalat üle kõige asjade kartma, armastama ja tema peale lootma.

Teine käsk.

Sina ei pea mitte Jumala oma Jeesanda nime ilma asjata suhu wõtma, sest Jeesand ei jäta seda mitte nuhtlemata, kes tema nime kurjaste pruugib.

Mis see on ?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie tema nime juures mitte ei nea, ei wannu, ei lausu, ei waleta ega peta, waid et meie Teda kõige häda sees appi hüüame, palume, kiidame ja täname.

Kolmas käsk.

Sina pead pühapäewa pühitsema.

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie jutlust ja Jumala sõna ei põlga, waid et meie seda pühaks peame, heal meel kuuleme ja õpime.

Neljäs käsk.

Sina pead oma isa ja oma ema auustama, et sinu käsi hästi käib ja sina kaua elad maa peal.

Mis see on ?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma wanemaid ja ifandaid ei põlga ega wihasta; waid et meie neid auustame, teenime, nende sõna kuuleme ja neid armsaks ja kalliks peame.

Viies käsk.

ina ei pea mitte tapma.

Mis see on ?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese ihule ühtegi lahju ega kurja ei tee;

waid et meie Teda aitame ja temale head teeme kõige häda sees.

Kuues käst.

Sina ei pea mitte abielu ära rikkuma.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie lastaste ja puhtaste elame kõnede ja tegude sees ja et igauks peab oma abikaasat armastama ja auustama.

Seitsmes käst.

Sina ei pea mitte warastama.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma liigemise raha ega wara ei võta, ei kawala kauba ega petise tööga eneste poole ei kisu; waid et meie tema wara ja peatoidust aitame kaswatada ja hoida.

Kahesjas käst.

Sina ei pea mitte ülekohtu tunnistama oma ligimese wastu.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese peale mitte kawalaste ei waleta, teda ei peta, keelt ei pekka ega kurje kõnesid tema peale ei tõsta; waid et meie tema eest kostame, kõik head temast kõneleme ja kõik asjad heaks kääname.

Ühesjas käst.

Sina ei pea mitte himustama oma ligimese koda.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese pärandust ega koda kawaluslega ei püüa ega õiguse nimel eneste poole ei kisu; waid et meie teda aitame, et tema seda enesele mõiks pidada.

Kümnes käst.

Sina ei pea mitte himustama oma ligimese naest, sulast, ümmardajat, weiksid, ega muud, mis tema päralt on.

Mis see on?

Meie peame Jumalat kartma ja armastama, et meie oma ligimese naest, peret ega weiksid ära ei awatele ega wägise ei võta; waid et meie neid maa-nitseme, et nemad paigale jääwad ja teewad, mis nende kohus on.

Mis ütleb nüüd Jumal kõigist neist-
sinatsist käskudest?

Tema ütleb nõnda:

Mina Issand, sinu Jumal, olen üks püha wihaga Jumal, kes wanemate patud muhtleb laste kätte kolmandamast ja neljandamast põlwest saadik, neile, kes mind wihkawad. Aga neile, kes mind armastawad ja minu käsud peawad, teen mina head tuhandest põlwest saadik.

Mis see on ?

Sumal ähwardab nuhelda kõiki, kes neidsinatseid käsufi üleastuwad; seepärast peame meie Tema wiha kartma ja ei mitte nendefinaste käsude wastu tegema.

Aga Tema tõutab armu ja kõik head kõigile, kes need käsud peawad, seepärast peame meie Teda ka armastama, Tema peale lootma ja heameelega Tema käsku mööda tegema.

Teine peatük.

Pühast ristiusust.

Esimene õpetus.

Loomisest.

Mina usun Jumala Issa, kõigewägewama taewa ja maa Looja sisse.

Mis see on ?

Mina usun, et Sumal mind ja kõik loomad on loonud, mulle ihu ja hinge, filmad, kõrwad, ja kõik liikmed, mõistuse ja kõik meeled on annud, ja weel hoiab; ja pealegi riided, kingad, söömise ja joomise, koha ja maja, naese ja lapse, põllu, weiksed, ja kõik wilja, kõik ihu ja elu tarwidust ja toidust rohkeste ja igapäew ka annab, ja kõige häda ja kurja eest hoiab ja kaitseb; ja seda kõik teeb Tema isalikust jumalikust armust ja heldusest, ja ei mitte seepärast, et mina seda wäärt ehk teeninud olen; see eest on minu kohus Teda tiita, tänada, teenida, ja Tema sõna kuulda; see on kõigest tõsi.

Teine õpetus.

Äralunastamisest.

Mina usun Jesuse Kristuse Jumala ainu sündinud Poja, meie Issanda sisse, kes on saadud pühast Waimust, ilmale toodud neitsist Mariast, kannatanud Pontsiuse Pilatuse all, risti löödud, surunud ja mahamaetud, alla läinud põrgu hauda, kolmandamal päewal jälle ülestõusnud surnuist, üleslänud taewa, istub Jumala oma kõigewägewama Isa paremal käel, sealt Tema tuleb kohut mõistma elawate ja surnute peale.

Mis see on ?

Mina usun, et Jesus Kristus, tõsine Sumal, kes omast Isast igawest on sündinud, ja ka tõsine inimene, kes neitsist Mariast ilmale toodud, minu Issand on, kes mind äraladunud ja hukkamõistetud inimese on peastnud ja lunastanud kõigest patust, surmast ja kuradi wäest, ei mitte kulla ega hõbedaga, waid oma püha kalli werega, ja oma ilmaüüta kannatamise ja surmaga; seepärast et mina Tema oma pidin olema, Tema riikis Tema all elama, ja Teda teenima igaweses õiguses, wagaduses ja õnnistuses, nõnda kui Tema on ülestõusnud surnuist, elab ja walitseb igaweste, see on tõeste tõsi.

Kolmas õpetus.

Pühitsemisest.

Mina usun püha Waimu sisse, üht püha ristikogudust, pühade osasaamist, pattude andeksandmist, liha ülestõusmist ja igawest elu. Amen.

Mis see on ?

Mina usun, et mina omast meelest ja wäest mitte ei wõi Jesuse Kristuse oma Issanda sisse uskuda, ega Tema juure saada; waid püha Waim on mind Ewangeliumi läbi kutsunud, oma annetega walgustanud, ja õige usu sees pühitsenud ja hoidnud: nõnda kui Tema kõik püha ristikoguduse maa peal kutsus, kogub, walgustab, pühitseb, ja Jesuse Kristuse juures õige ja ainu usu sees hoiab; sessamas ristikoguduses Tema minule ja kõige usklikudele igapäew kõik patud rohkestes andeks annab, ja wiimsel päewal mind ja kõik furnud ülesäratab, ja minule kõige usklikudega Kristuse sees igawese elu annab, see on tõeste tõsi.

Kolmas peatük.

Püha Issa meie, ehk Jesuse palwest.

Meie Issa, kes Sa oled taewas, pühitsetud saagu Sinu nimi, tulgu meile Sinu riik, Sinu tahtmine sündku kui taewas, nõnda ka maa peal, meie igapäewast leiba anna meile tänapäew, ja anna meile andeks meie wõlad, kui meie andeks anname oma wõlglastele, ja ära saada meid mitte kiusatuse sisse, waid peasta meid ära kurjast; sest Sinu päralt on riik, wägi, ja auu igaweste. Amen.

Õimesed palwe sõnad.

Meie Issa, kes Sa oled taewas.

Mis see on ?

Sumal tahab meid see läbi armulikult kutsuda, et meie peame uskuma, Teda meie õige Issa ja meid

Tema õiged lapsed olewad, et meie julgeste ja kindla lootusega Teda peame paluma, nõnda kui armsad lapsed oma armast isa paluwad.

Õimene palwe.

Pühitsetud saagu Sinu nimi.

Mis see on ?

Sumala nimi on küll iseeneses püha; aga meie palume sessinatset palwes, et see ka meie juures saaks pühitsetud.

Kuida sünnib see ?

Kui Sumala sõna selgeste ja puhtaste õpetakse, ja meie ka pühaste kui Sumala lapsed seda mööda elame: seda aita meid, armas taewane Issa! aga kes teist wiisi õpetab ja elab, kui Sumala sõna õpetab, see ei pühitse mitte meie seas Sumala nime; see eest hoiab meid, armas taewane Issa!

Teine palwe.

Tulgu meile Sinu riik.

Mis see on ?

Sumala riik tuleb küll ilma meie palweta iseenesest; aga meie palume sessinatset palwes, et see ka meie juure tuleks.

Kuida sünnib see ?

Kui taewane Issa oma püha Waimu meile annab, et meie Tema püha sõna Tema armu läbi usume, ja Sumala meelepärast elame siin ajalikult ja seal igaweste.

Kolmas palwe.

Sinu tahtmine sündku kui taewas, nõnda ka maa peal.

Mis see on?

Sumala hea armuline tahtmine sünnib küll ilma meie palweta; aga meie palume sessinatšes palwes, et see ka meie juures sünniks.

Kuidas sünnib see?

Kui Sumal kõik kurja nõuu ja tahtmist rikub, ja keelab neid, kes meid ei taha lasta Sumala nime pühitseda, ega Tema riiki meie juure tulla, kui on kurati, maailma ja meie liha tahtmine; waid kinnitab ja hoiab meid kindlaste omas sõnas ja uskus meie otsani, see on Tema armuline ja hea tahtmine.

Neljas palwe.

Meie igapäewast leiba anna meile tänapäew.

Mis see on?

Sumal annab igapäewast leiba küll ilma meie palweta kõige kurja inimestele, aga meie palume sessinatšes palwes, et Tema meile annaks seda mõista, ja tänuga wastuwõtta meie igapäewast leiba.

Mis on igapäewane leib?

Kõik, mis meie ihu toiduseks ja ülespidamiseks tarwis läheb; söömine, joomine, riided, kingad, koda, maja, põld, weiksed, raha, wara, waga abikaasa, waga lapsed, waga pere, waga ja truid ülemad, hea walitsus, hea ilm, rahu, terwis, auus elu, head sõbrad, truid naabrid, ja muud niisugused asjad.

Viies palwe.

Ja anna meile andeks meie wõlad, kui meie andeks anname oma wõlglastele.

Mis see on?

Meie palume sessinatšes palwes, et taewane Isa mitte ei tahaks waadata meie pattude peale, ega nende pärast meile seda keelda, mis meie palume; sest meie ep ole seda mitte wäärt, mis meie palume, ega pole seda ka mitte teeninud; waid Tema tahaks meile seda kõik armust anda, sest et meie igapäew palju pattu teeme, ja selget nuhtlust teenime. Siis tahame meie ka südamest andeks anda, ja heal meelele head teha neile, kes meie wastu eksiwad.

Kuues palwe.

Ja ära saada meid mitte kiusatuse sisse.

Mis see on?

Sumal ei kiusa küll kedagi, aga meie palume sessinatšes palwes, et Sumal meid tahaks hoida ja ülespidada, et kurat, maailm ja meie liha meid ei peta, ega saada ebausju, kassipidimõtlemise ja mõne muu suure patu ja häbi sisse, ja kui meid seega peaks kiusatama, et meie kummatagi wiimselt ärawõidame, ja wõimust saame.

Seitsmes palwe.

Waid peasta meid kurjast ära.

Mis see on?

Meie palume sessinatšes palwes kui ühel hoobil, et taewane Isa meid tahaks peasta kõigesugusest ihu-

ja hinge, waranduse- ja auukahjust, ja wiimaks, kui meie surma tunnike tuleb, õndsas otsa meile anda, ja armuga seftinatsest hädaorust enese juure taewa wõtta.

Wiimsed palwe sõnad.

Seft Sinu päralt on riik, ja wägi, ja auu igaweste, Amen.

Mis on Amen?

See on, et mina pean kindlaste uskuma, et taewane Isa meie palwed heldeste on wastuwõtnud ja kuulnud; seft et Tema ise on meid käskinud nõnda paluda, ja tõutanud, et Tema meid tahab kuulda. Amen, Amen, see on: jah, jah, see peab tõeste nõnda sündima.

Meljas peatük.

Wühaft ristimisest.

Mis on ristimine?

Ristimine ei ole mitte paljas wesi, waid niisugune wesi, mis Jumala käskus on seatud, ja Jumala sõnaga ühte pandud.

Mis Jumala sõna see on?

Kui meie Issand Jesus Kristus ütleb Matteuse raamatus wiimses peatükis (28, 19): Minge ja õpetage kõik rahwast, ja ristige neid Jumala Isa, ja Poja, ja püha Waimu nimel.

Mis annab eht saadab ristimine?

Tema saadab pattude andeksandmist, peastab ära surmast ja kuratist, ja annab igawest õnnistust kõigile, kes seda usuvad, mis Jumala sõna ja tõutused kuulutawad.

Mis sugused on need Jumala sõnad eht tõutused?

Kui meie Issand Jesus Kristus ütleb Markuse raamatu wiimses peatükis (16, 16): Kes usub, ja keda ristitakse, see peab õndsaks saama, aga kes ei usu, teda peab hukkamõistetama.

Kuida wõib wesi nii suuri asju teha?

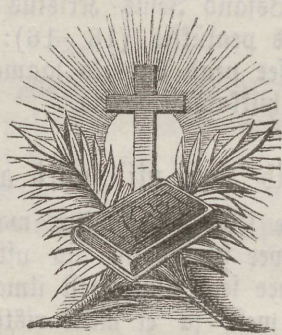
Wesi ei tee seda tõeste mitte, waid Jumala sõna, mis weega ja wee juures on, ja usk, mis sedasama Jumala sõna wee sees usub; seft ilma Jumala sõnata on wesi paljas wesi, ja ei mitte ristimine; aga Jumala sõnaga on see üks ristimine; see on üks elu wesi täis armu, ja uuesündimise pesemine püha Waimu uuendamise läbi, keda Tema on wäljawanud meie peale rohkeste Jesuse Kristuse meie Õnnistegija läbi, et meie Tema armu läbi õigeks tehtud, igawese elu pärjaks pidime saama lootuse järele; see on üks tõeline sõna.

Mis tähendab niisugune wee ristimine?

See tähendab, et wana Adam (see on meie patune ja kuri süda) peab igapäewase kahetsemise ja patustpööramise läbi meie sees ära purutatud saama ja surema, kõige patu ja kurja himudega, ja igapäew jälle ettetulema ja ülestõusma see uus inimene, kes õiguses ja puhastuses Jumala ees peab igaweste elama.

Kus see on kirjutud?

Püha Paulus ütles oma Rooma rahwale kirjutud raamatus, kuuendamas peatükis: Meie oleme Kristusega mahamaetud ristimise läbi surma sisse, et otsegu Kristus on ülesäratatud surmuisest Isa auu läbi, meie ka nõnda peame uudes elus käima.

Mees peatük.

Pühast Altari Sakramentist.

Mis on Altari Sakrament?

See on meie Issanda Jesuse Kristuse tõsine ihu ja veri, leiva ja wiina all meile ristirahwale süüja ja juua, Kristusest enesest seatud.

Kus see on kirjutud?

Nõnda kirjutawad pühad Ewangelistid: Matteus, Markus, Lukas ja püha Paulus: Meie Issand Jesus Kristus sel öösel, mill Teda äraanti, wöttis leiva, tänas, murdis ja andis oma jüngritele ja ütles: Wõtke, sööge, see on minu ihu, mis teie eest antakse; seda tehke minu mälestuseks.

Sellamal kombel wöttis Tema ka karika pärast õhtusöömaega, tänas ja andis oma jüngritele ja ütles: Wõtke, jooge kõik sealt seest, seefinane karikas on see uus seadus minu were sees, mis teie ja mitmede eest ärawalatakse pattude andeksandmiseks; seda tehke nii mitukorda, kui teie seest joote, minu mälestuseks.

Mis kasu on meil seesugusest söömisest ja joomisest?

Seda näitawad meile needsinatsed Kristuse sõnad mis teie eest äraantakse ja ärawalatakse pattude andeksandmiseks; see on, et meile sakramenti sees pattude andeksandmist, elu ja õnnistust nende sõnade läbi antakse; seest kus pattude andmine on, seal on ka elu ja õnnistus.

Kuida võib ihulik söömine ja joomine niisugusid suuri asju teha?

Söömine ja joomine ei tee seda tõeste mitte, waid need Kristuse sõnad: Mis teie eest äraantakse ja ärawalatakse pattude andeksandmiseks, need sõnad on ihuliku söömise ja joomise juures kui ülem asi sakramentis, ja kes neid sama sõnu usub, sell on, mis nemad tunnistawad, pattude andeksandmine.

Kes wõtab auwaste seefinatse sakramenti wastu?

Paastuda ja ihu poolest ennaft walmistada, on üks kaunis wäljaspidine kombel; aga see on siete ja hästi walmistatud, kellel usk on nendefinatse Kristuse sõnade peale: Mis teie eest äraantakse ja ärawalatakse pattude andeksandmiseks; aga kes neid sinatsid sõnu ei

usu, ehk kassipidi mõtleb, see ep ole mitte väärt, ega hästi walmistatud, sest see sõna: Teie eest! tahab selgeid usklikuid südamid.

Jesusse nimi.

Wiihil: Mu elu Kristus ise.

See nimi — Jesus armas
On iga lapsele.
Üks Paradiis ka mulle
See nimi tõeste.

Mii kaua kui ma elan
See nimi armsaks jäeb,
Mu ülem rõõm ka wiimaks,
Kui hing siit üles läeb.

Ta minuga kui palju
Need on siin ilma peal,
Kes rohket rõõmu tundwad
Sest kallist nimest weel.

Siin usume Ta sisse,
Ei film näe Teda teal.
Mis rõõm, kui Teda taewas
Siis näha saame seal.

Kirja wähe märgid.

- **Komma**, lühikene kinnipidamise märk.
- **semikoolon**, pikem kinnipidamise märk.
- **koolon**, näituse märk.
- **punkt**, pikem kinnipidamise märk, kui endised, ka jutu ehk kõne lõpu märk.
- ? **Küsimise märk**.
- ! **õhkamise märk**.
- „ „ **jutu märgid**.
- () **klammerid ehk sulguumise märgid**, kus wahel seletaw sõna seisab.
- **ehk = ühendamise märk**.
- **mõtlemise kriips ehk märk**.
- ' **kustutusmärk**.
- ∴ **kordajad märgid**, mis sõna ehk ütelist, mille järel nad seisawad, weel teist korda kässiwad lugeda ehk laulda.
- * † **juure lisanduse märk**, millest teises kohas seletust antakse.
- § **paragrahw** ehk jäumärk.

Numbrid ehk arvu-tähed.

	*	**	***	***	***	***	***	***	***
	**	***	**	**	**	**	**	**	**
	*	**	***	***	***	*	**	***	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	

одинъ, два, три, четыре, пять, шесть, семь, восемь, девять,
üks, kaks, kolm, nelj, viie, kuus, seitse, kaheksa, üheksa,

10.

X.

десять.

t ü m e.

11 одиннадцать, 12 двѣнадцать, 13 тринадцать,
14 четырнадцать, 15 пятнадцать, 16 шестнад-
цать, 17 семнадцать, 18 восемнадцать, 19 де-
вятнадцать, 20 двадцать, 30 тридцать, 40 сорокъ,
50 пятьдесятъ, 60 шестьдесятъ, 70 семьдесятъ,
80 восемьдесятъ, 90 девяносто, 100 сто.

11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38
39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52
53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66
67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80
81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94
95 96 97 98 99 100.

Ladina ehk Rooma numbrid.

XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII		
11	12	13	14	15	16	17	18		
XIX	XX	XXI	XXX	XL	L	LX	LXX		
19	20	21	30	40	50	60	70		
LXXX	XC	C	CC	CCC	CD	D	DC		
80	90	100	200	300	400	500	600		
	DCC		DCCC		CM	M			
	700		800		900	1000.			

Rehkenduse arvu märgid.

- + **(plus)** kokkuarvamise märk; 6+2 tähendab kuus ja kaks.
- **(minus)** mahaarvamise märk; 9—3 tähendab 9-last võtta 3 ära.
- × **tasvatamise märk**; 5×4 tähendab 5 kord 4.
- : **jagamise märk**; 2:10 tähendab 2 on 10 sees.
- = **wõrdlemise märk**; 5+3 = tähendab 5 ja 3 on 8.

Ladina keele trüki tähed.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh

Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp

Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx

Yy Zz Ää Öö Üü.

ku Nr Ss Tt Uu hwan Ww its

Yy Zz Ää Öö Üü.

ipfilon tset Ää Öö Üü.

ipfilon tset Ää Öö Üü.

Gesti-keele kokku kirjutamine.

Kannatus on kibe, aga tema ots on kuld.

Keel surmal valusamalt kui mõhk.

Studust ei või vägivallaselt võita.

Watel on liihikesed jalad.

Ühski puu ei lange ühe hooliga.

Parem on karta, kui kahjatseda.

Rahu kosutab, waen karutab.

Tee mis õigus ja räägi mis tõsi.

Unustab hoidja, tabab püüdjat.

Puhtus on kuldne maja warandus.

Jumal näeb ja teab kõik asjad.

Armasta oma ligimest kui iseennast.

Wanal mehel seisab surm silme ees,

noorel mehel selja taga.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0.

Suured ja weikesed Wenekeele kirjutuse
ja trüki tähed.

Aa Bb Cc Dd Ee Mm

Aa Bb Vv Гг Дд Ее Жж
(Aa) (Bb) (Ww) (Gg) (Dd) (Ee) (Sche ше)

Zz Uu Fi Kk Ll Mm Nn

Зз Ии Ii Kk Ll Mm Nn
(Se se) (Ii) (Ii) (Kk) (Ll) (Mm) (Nn)

Oo Pp Rr Ss Tt Uu Ff

Oo Pp Rr Ss Tt Uu Фф
(Oo) (Pp) (Rr) (Ss) (Tt) (Uu) (ehw)

Xx Uu Uu Uu Uu

Xx Цц Чч Шш Щщ
(kha) (tse) (tsche) (scha) (schtscha)

Ll Ll Ll Ll Ll

Ъъ Ыы Ъъ Ээ Юю
(jer) (jeröi) (jierj) (jätj) (Ee) (Du ju)

Ja Ja Oo Vv Uu

Яя Өө Vv Ий
(Ja ja) (hwita) (ihitsa) (isfratfoi)

Серебро легче золота. Hõbe on kergem kui kuld.

Дѣлай добро и не бойся ничего. Tee head ja ära
karda midagi.

Мальчикъ бѣтъ свою собаку. Pois lööb oma koera.

Тамъ хорошо, гдѣ насъ нѣтъ. Seal (on) hea, kus
meid ei ole.

Вездѣ хорошо, а дома лучше. Sgal pool (on) hea,
aga kodu (ikka) parem.

Чья эта чѣрная палка? Kelle see must kepp on?

У портнаго много денегъ. Nätsenal (on) palju raha.

Не всё то золото, что блеститъ. Ei kõik ole kuld,
mis hõlgab.

Рыба ищет, гдѣ глубже, а человекъ гдѣ лучше.
Kala otsib, kus sügavam, aga inimene, kus parem.
Сегодня мнѣ, а завтра тебѣ. Täna mulle, aga
homme sulle.

Старый говорить о томъ, что дѣлалъ; Wana rää-
gib sellest, mis (ta) tegi;

молодой что будетъ дѣлать, а глупый, что дѣлаеть.
poor (seda), mis (ta) saab tegema, aga rumal, mis
(ta) teeb.

Слава Богу! Боже, Царя храни!
Tänu Jumalale! Jumal keisrit kaitse (Ca)!

Kuude ja nädala päevade nimed.

Январь = Januari, Февраль = Februari, Мартъ =
Märts, Апрель = April, Май = Mai, Июнь =
Juni, Июль = Juli, Августъ = August, Сентябрь
= September, Октябрь = Oktober, Ноябрь = No-
vember, Декабрь = Detsember. — Воскресенье =
Pühapäev, Понедѣльникъ = Esmasp., Вторникъ =
Teisip., Среда = Kolmapäev., Четвертокъ = Neljapäev.,
Пятница = Reede, Суббота = Laupäev.

Wäiteenistuse õpetuse sõnad.

Направо налево! поль-оборотъ направо!
Parema poole parema poole! pool ringi parema poole!
поль-оборотъ налево! во фронтъ! кругомъ!
pool ringi parema poole! ritta! ümber keerma!

шагомъ — маршь! разъ два три! стой! кругомъ
маршь! sammudes edasi! kord kaks kolm!
seisa! ringi, edasi!

бѣгомъ — маршь! слушай! на крауль! назадъ —
равняйся! jookstes edasi! kuule! ette! ta-
gasi ritta!

направо! примыкай! налево примыкай! parema
poole! sää ennaft ritta! parema poole sää
ennaft ritta!

ряды вдвой! ряды стройся! направо и налево!
read kahets! read kofku! parema ja parema poole!
маршь! цѣпь впередъ! цѣпь назадъ! вправо! edasi!
rida edasi! rida tagasi! parema poole!

раздайсь! влево раздайсь! цѣпь направо!
lahku! parema poole lahku! rida parema poole!

разсыпаться? глаза направо! смѣрно!
lajjali minna! filmad parema poole! paigal!

глаза налево! вольно!
filmad parema poole! lahti.

Üks = kord = üks.

1 kord 1 on 1	1 kord 2 on 2	1 kord 3 on 3
2 × 1 = 2	2 × 2 = 4	2 × 3 = 6
3 × 1 = 3	3 × 2 = 6	3 × 3 = 9
4 × 1 = 4	4 × 2 = 8	4 × 3 = 12
5 × 1 = 5	5 × 2 = 10	5 × 3 = 15
6 × 1 = 6	6 × 2 = 12	6 × 3 = 18
7 × 1 = 7	7 × 2 = 14	7 × 3 = 21
8 × 1 = 8	8 × 2 = 16	8 × 3 = 24
9 × 1 = 9	9 × 2 = 18	9 × 3 = 27
10 × 1 = 10	10 × 2 = 20	10 × 3 = 30

1 ford 4 on 4	1 ford 5 on 5	1 ford 6 on 6
2 × 4 = 8	2 × 5 = 10	2 × 6 = 12
3 × 4 = 12	3 × 5 = 15	3 × 6 = 18
4 × 4 = 16	4 × 5 = 20	4 × 6 = 24
5 × 4 = 20	5 × 5 = 25	5 × 6 = 30
6 × 4 = 24	6 × 5 = 30	6 × 6 = 36
7 × 4 = 28	7 × 5 = 35	7 × 6 = 42
8 × 4 = 32	8 × 5 = 40	8 × 6 = 48
9 × 4 = 36	9 × 5 = 45	9 × 6 = 54
10 × 4 = 40	10 × 5 = 50	10 × 6 = 60
1 ford 7 on 7	1 ford 8 on 8	1 ford 9 on 9
2 × 7 = 14	2 × 8 = 16	2 × 9 = 18
3 × 7 = 21	3 × 8 = 24	3 × 9 = 27
4 × 7 = 28	4 × 8 = 32	4 × 9 = 36
5 × 7 = 35	5 × 8 = 40	5 × 9 = 45
6 × 7 = 42	6 × 8 = 48	6 × 9 = 54
7 × 7 = 49	7 × 8 = 56	7 × 9 = 63
8 × 7 = 56	8 × 8 = 64	8 × 9 = 72
9 × 7 = 63	9 × 8 = 72	9 × 9 = 81
10 × 7 = 70	10 × 8 = 80	10 × 9 = 90

10 ford 10 on 100.

10 × 10,000 = 100,000.

10 × 100 on 1000.

10 × 100,000 = 1,000,000.

10 × 1000 = 10,000.

eft 1000 × 1000 = 1,000,000.

Sind 10 Kop.